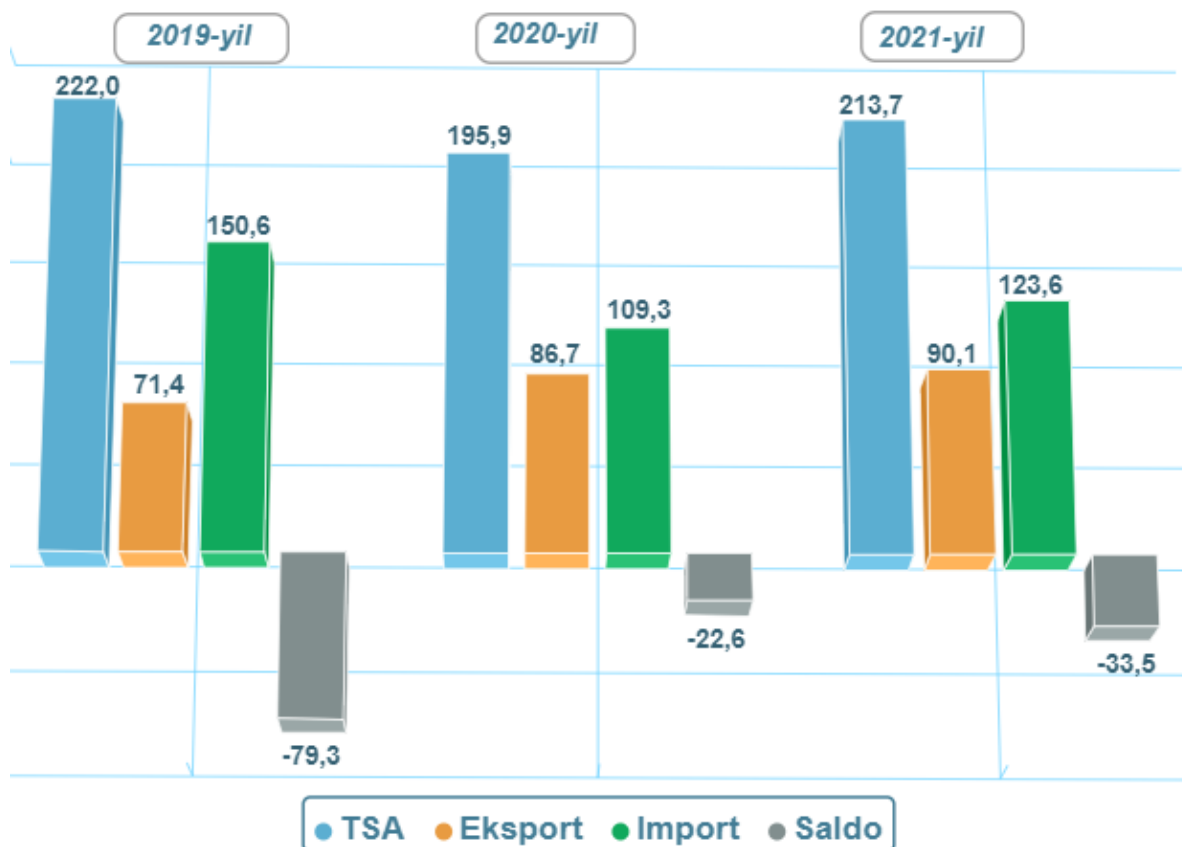

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2021- yil yanvar-mart oyi uchun dastlabki ma`lumot)

Viloyatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

2021- yil yanvar-mart oyi yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 213,7 mln.AQSh dollarini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 17,8 mln.AQSh dollariga ko`paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (yanvar-mart, mln.AQSh dollari)

Ma`lumot uchun: Namangan viloyati tovarlar tashqi savdosi statistika ko`rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o`rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o`rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o`z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo`yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o`rtasida o`tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 90,1 mln.AQSh dollariga (3,9 % ga ko`paydi) va import hajmi 123,6 mln.AQSh dollariga (13,2 % ga ko`paydi) yetdi. Hisobot davrida – 33,6 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

**NAMANGAN VILOYAT
BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO`LGAN DAVLATLAR
(2021- yil yanvar-mart, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)**

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Xitoy Xalq Respublikasi	61,1	15,9	45,2	28,6
Rossiya Federatsiyasi	59,7	40,2	19,5	27,9
Qozog`iston	25,1	4,2	20,8	11,7
Turkiya	15,2	4,8	10,3	7,1
Qirg`iz Respublikasi	13,0	11,8	1,2	6,1
Hindiston	6,4	0,6	5,9	3,0
Ukraina	3,8	2,1	1,7	1,8
Polsha	3,1	2,2	0,9	1,4
Germaniya	2,5	0,2	2,3	1,2
Fransiya	2,4	0,0	2,4	1,1

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Namangan viloyati, jahonning 58 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (28,6 %), Rossiya Federatsiyasida (27,9 %), Qozog`istonda (11,7 %), Turkiyada (7,1 %), Qirg`iz Respublikasida (6,1 %), Hindiston (3,0 %) va Ukraina (1,8 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qirg`iziston va Qozg`iston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Xitoy, Rossiya , Turkiya va Hindiston davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Xitoy Xalq Respublikasi (61,1 mln.AQSh.dollari), Rossiya Federatsiyasi (59,7 mln.AQSh.dollari), Qozog`iston (25,1 mln.AQSh.dollari), Turkiya (15,2 mln.AQSh.dollari), Qirg`iz Respublikasi (13,0 mln.AQSh.dollari) va Hindiston (6,4 mln.AQSh.dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 14 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**NAMANGAN VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN
TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-mart, ming.AQSh.dollari)**

Davlatlar	2019-y.	2020-y.	2021-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	58311,7	43625,2	61112,7
Eksport	8774,4	9024,6	15872,3
Import	49537,3	34600,7	45240,4
Saldo	-40762,9	-25576,1	-29368,1
Rossiya Federatsiyasi	48948,5	51681,5	59715,4
Eksport	29479,1	32222,8	40232,2
Import	19469,4	19458,8	19483,1

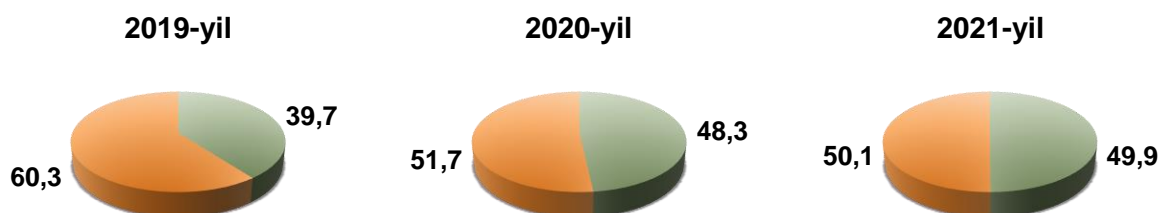
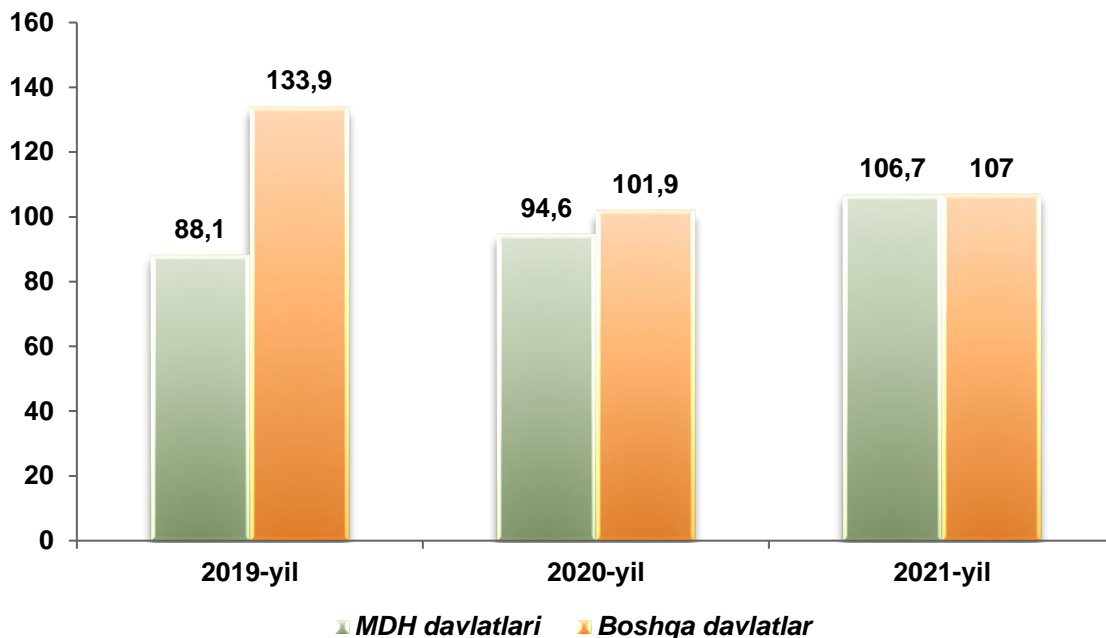
Davlatlar	2019-y.	2020-y.	2021-y.
Saldo	10009,8	12764,0	20749,1
Qozog`iston	18627,6	14315,9	25051,7
Eksport	8533,6	6222,3	4205,0
Import	10094,0	8093,7	20846,8
Saldo	-1560,3	-1871,4	-16641,8
Turkiya	23887,0	9364,4	15163,3
Eksport	2932,1	3507,8	4846,6
Import	20954,9	5856,6	10316,7
Saldo	-18022,8	-2348,7	-5470,0
Qirg`iziston Respublikasi	13647,1	21544,6	12973,1
Eksport	13047,5	19912,2	11763,7
Import	599,7	1632,4	1209,4
Saldo	12447,8	18279,9	10554,3
Hindiston	2461,7	1920,0	6407,4
Eksport	76,5	226,8	551,1
Import	2385,2	1693,3	5856,3
Saldo	-2308,7	-1466,5	-5305,2
Ukraina	3748,5	2527,0	3837,7
Eksport	2247,3	2053,8	2102,3
Import	1501,2	473,2	1735,5
Saldo	746,0	1580,6	366,8
Polsha	1883,9	1750,2	3079,6
Eksport	631,8	1513,7	2227,7
Import	1252,0	236,4	851,9
Saldo	-620,2	1277,3	1375,8
Germaniya	4728,5	5853,0	2506,1
Eksport	1086,8	1084,8	168,5
Import	3641,6	4768,2	2337,6
Saldo	-2554,8	-3683,4	-2169,1

Davlatlar	2019-y.	2020-y.	2021-y.
Fransiya	214,1	384,3	2413,3
Eksport	24,0	0,0	0,0
Import	190,2	384,3	2413,3
Saldo	-166,2	-384,3	-2413,3
Koreya Respublikasi	6676,8	5106,3	2025,2
Eksport	0,0	28,4	22,9
Import	6676,8	5077,9	2002,4
Saldo	-6676,8	-5049,4	-1979,5
Turkmaniston	1167,1	1894,8	1831,2
Eksport	238,8	1175,6	658,7
Import	928,3	719,2	1172,6
Saldo	-689,6	456,4	-513,9
Belarus	937,4	772,5	1808,5
Eksport	289,6	629,9	510,4
Import	647,7	142,6	1298,0
Saldo	-358,1	487,2	-787,6
Afg`oniston	112,3	948,7	1625,3
Eksport	112,3	948,7	1625,3
Import	0,0	0,0	0,0
Saldo	112,3	948,7	1625,3
Italiya	1094,1	836,5	1584,5
Eksport	155,3	389,3	484,2
Import	938,8	447,2	1100,3
Saldo	-783,6	-57,8	-616,0
Portugaliya	597,2	810,9	1482,0
Eksport	597,2	805,1	1479,6
Import	0,0	5,8	2,4
Saldo	597,2	799,3	1477,2
Malayziya	692,7	1984,9	1329,4

Davlatlar	2019-y.	2020-y.	2021-y.
Eksport	0,0	0,0	0,0
Import	692,7	1984,9	1329,4
Saldo	-692,7	-1984,9	-1329,4
Argentina	1233,5	294,8	1214,1
Eksport	0,0	0,0	0,0
Import	1233,5	294,8	1214,1
Saldo	-1233,5	-294,8	-1214,1
Tojikiston	240,2	1042,9	793,3
Eksport	180,0	919,8	550,5
Import	60,2	123,1	242,8
Saldo	119,8	796,8	307,7
Eron	955,8	1050,9	659,5
Eksport	501,1	214,6	0,0
Import	454,7	836,3	659,5
Saldo	46,5	-621,7	-659,5

Viloyatda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2021- yil yanvar-mart oyida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 49,9 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2020- yilga nisbatan ulushi 1,6 % ga ko`paygan.

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA
MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-mart, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)

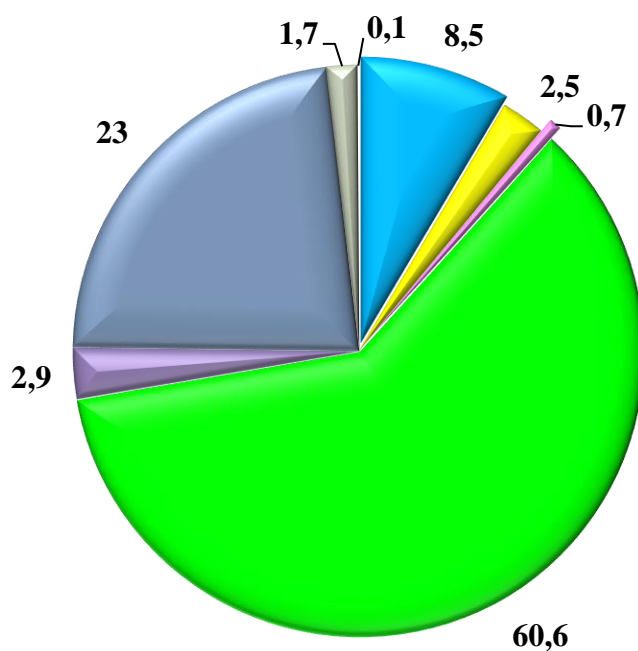
Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2021- yil yanvar-mart oyida 2020- yilning shu davriga nisbatan kamaydi (1,6 % ga) va jami TSA dagi ulushi 50,1 % ni tashkil etdi.

NAMANGAN VILOYATINING EKSPORTI (2020-yil yanvar-mart)

Joriy yilning yanvar-mart oylarida viloyatning eksportyorlar soni 237 tani tashkil etib, ular tomonidan 90,1 mln.AQSh.dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2020- yilning mos davriga nisbatan 3,1 % ga ko`paydi tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta`minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,3 % ni tashkil etib, ular Sanoat tovarlari (60,6 %), Turli xil tayyor buyumlar (23,0 %) va Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (8,5 %) hissasiga to`g`ri kelmoqda.

XSST BO`YICHA EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunalari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar
- ichimliklar va tamakilar

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-mart)**

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	90,1	60,7	29,4	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	7,6	4,3	3,3	8,5	7,1	11,3
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,1	-	0,1	0,1	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,3	0,5	1,8	2,5	0,9	6,0
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,1	0,1	-	0,1	0,1	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,7	0,6	0,1	0,7	0,9	0,4
Sanoat tovarlari	54,5	32,7	21,8	60,6	53,8	74,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	2,6	2,6	-	2,9	4,3	-
Turli xil tayyor buyumlar	20,7	19,1	1,6	23,0	31,5	5,5
Xizmatlar	1,5	0,7	0,8	1,7	1,2	2,6

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport

hajmi bo`yicha asosan yengil sanoat tovarlari, qora va rangli metallar, mashina va asbob-uskunalar va kimyo mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2021- yil yanvar-mart)**

XSST tarkibi	2020- yilning yanvar-mart ga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	103,9	94,9	129,2
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	52,8	51,8	54,2
Ichimliklar va tamaki	477,8	445,1	1011,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	24,7	6,2	208,3
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar			
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	190,7	195,3	172,2
Sanoat tovarlari	139,4	124,8	168,8
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	102,1	102,4	5,8
Turli xil tayyor buyumlar	114,3	116,3	95,1
Xizmatlar	53,8	43,6	69,7

Hisobot davrida metallar, kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar, nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari, Ichimliklar va tamaki, turli xil tayyor buyumlar va sanoat tovarlari boshqa tovarlarning eksporti tez sur`atlar bilan o`shdi, pasayish asosan Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar, Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar va Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlarning eksportida kuzatildi.

2021- yil yanvar-mart oylarida boshqa mamlakatlarga eksport qilinadigan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili, 2020- yilning yanvar-mart oyiga nisbatan sanoat mahsulotlari va mashina va asbob-uskunalar kamayganligi kuzatildi.

**EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-mart, % da)**

XSST tarkibi	2019-y.	2020-y.	2021-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	28,3	16,7	8,5
Ichimliklar va tamaki	-	-	0,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,9	10,7	2,5
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	1,2	-	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	-	0,4	0,7
Sanoat tovarlari	0,1	45,1	60,6
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	41,8	2,9	2,9
Turli xil tayyor buyumlar	4,4	20,9	23,0
Xizmatlar	18,2	3,2	1,7

**XSST BO`LIMI BO`YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-mart)**

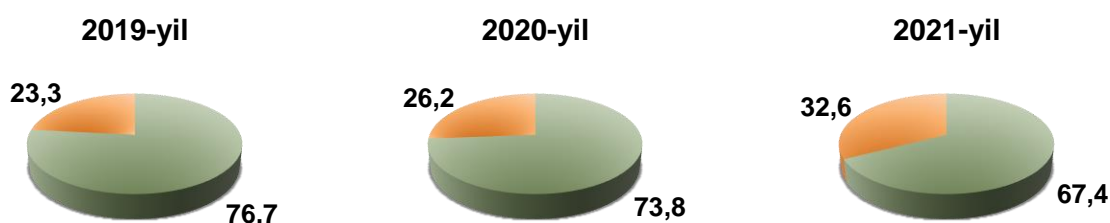
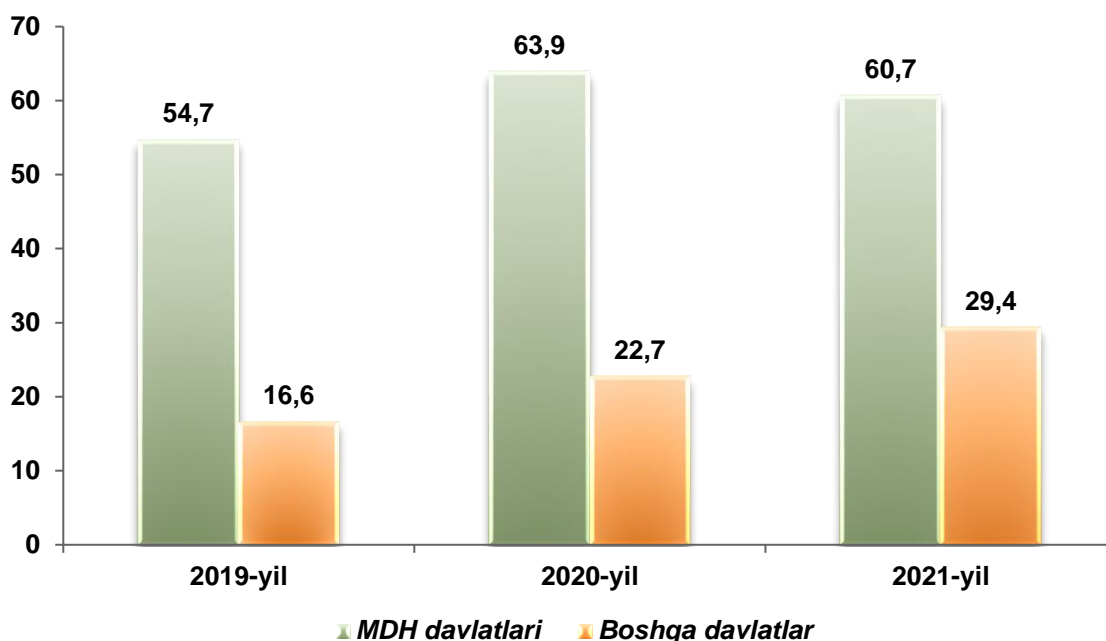
XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dolr	2020-yilning mos davriganisbatan, %
Mashinalar va transport uskunolari	2602,6	102,1
Avtoulavlar (hovercraft ham kiradi)	1,5	109,6
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunolari	0,2	100,0

Maxsus bo'lmagan sanoat mashinalari va jihozlari va boshqalar.	53,0	2,2 p.
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va jihozlar va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)	2548,0	109,4
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	71,0	100,0
Yog ', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	71,0	100,0
Ichimliklar va tamaki	91,2	4,8 p.
Ichimliklar	91,2	4,8 p.
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	7629,7	52,8
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	1212,0	195,7
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	491,4	2,4 p.
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	345,4	133,6
Sabzavotlar va mevalar	5530,0	41,6
Turli xil ovqatlar va preparatlar	1,8	77,6
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	49,0	103,5
Sanoat tovarlari	54458,0	142,2
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	77,8	96,8
Metall buyumlar	586,8	32,6
Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	45,2	24,6 p.
Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	2467,0	186,3
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar, masalan.	66,6	27,2
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	51214,6	147,1
Turli xil tayyor mahsulotlar	20704,4	114,0
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	71,8	89,5
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	275,5	13,8 p.
Poyafzal	117,7	131,2
Kiyim va kiyim-kechak uchun aksessuarlar	20096,2	113,8
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	143,1	80,1
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi	2295,2	24,7
Moyli va moyli o'simliklar	429,3	95,3
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan, To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	399,6	5,0
Ishlab chiqarilmagan terilar, terilar va mo'ynalar	1404,8	165,4
Xizmatlar	1501,0	53,8
Sayohat	256,9	61,2
Transport xizmatlari	939,9	44,6

Moliyaviy xizmatlar	304,3	115,5
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	674,4	190,7
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	23,1	4,5 p.
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	632,0	2,0 p.
Birlamchi bo'lmagan plastik	13,7	49,5
Kimyoviy moddalar va mahsulotlar, ya'ni	5,6	100,0

So`nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2020- yil yanvar-mart 73,8 % dan 2021- yil yanvar-mart 67,4 % ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 32,6 % ni tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-mart, mln.AQSh.dollari, ulushi, % da)

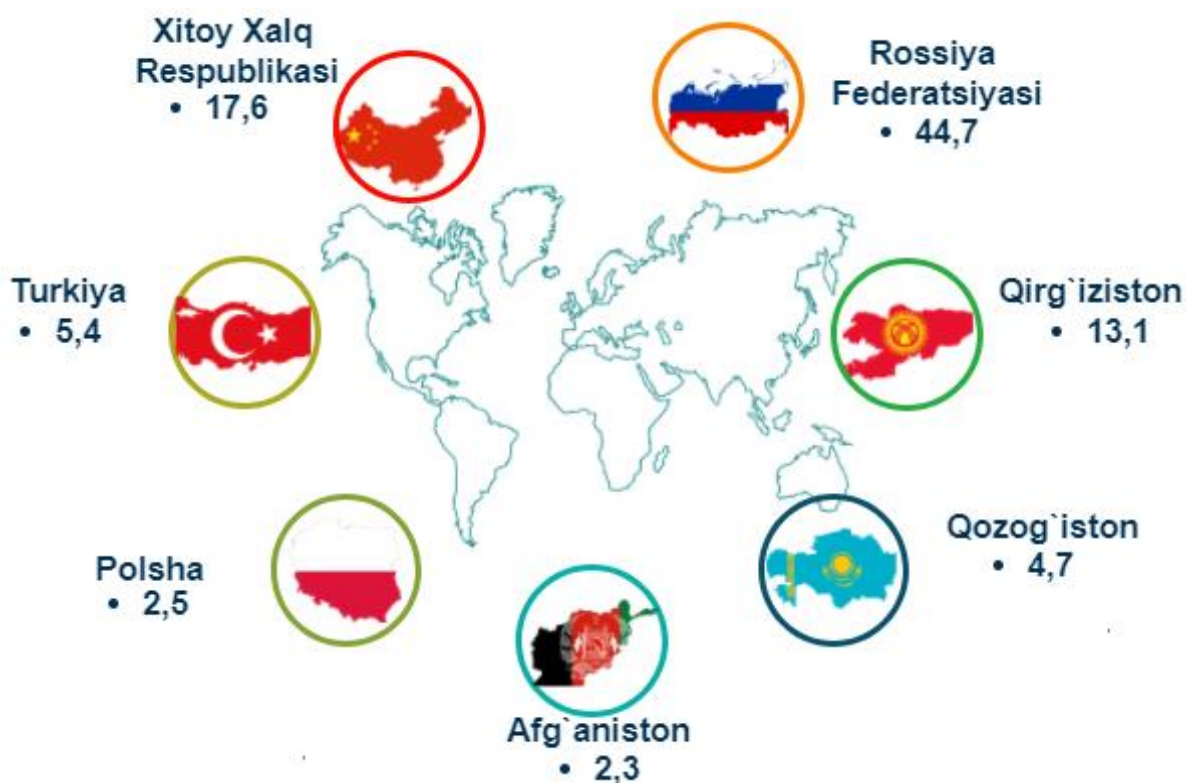

2021- yilning yanvar-mart oyi yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Rossiya Federatsiyasi (eksport umumiy hajmining 44,7 %), Xitoy Xalq Respublikasi (17,6 %), Qirg'iz Respublikasi (13,1 %), Turkiya (5,4 %), Qozog'iston (4,7 %), Польша (2,5 %) va Afg'oniston (2,3 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 90,2 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan Rossiya Federatsiyasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni saqlab qolmoqda.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2020-yining mos davriga nisbatan 39 davlatdan 35 davlatga kamaydi.

NAMANGAN VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2021- yil yanvar-mart,% da)

**TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTIDAGI YIGIRMATA
YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-mart)**

Davlatlar	Ming.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2020-y.	2021-y.	2020-y.	2021-y.	2020-y.	2021-y.
Rossiya Federatsiyasi	32222,8	40231,0	109,3	124,9	1	1
Xitoy Xalq Respublikasi	9024,6	15872,3	102,9	175,9	3	2
Qirg'iz Respublikasi	19912,2	11763,7	152,6	59,1	2	3
Turkiya	3507,8	4846,6	119,6	138,2	5	4
Qozog'iston	6222,3	4205,0	72,9	67,6	4	5
Polsha	1513,7	2227,7	239,6	147,2	8	6
Ukraina	2053,8	2102,3	91,4	102,4	6	7
Afg'oniston	948,7	1625,3	844,8	171,3	11	8
Portugaliya	805,1	1479,6	134,8	183,8	13	9
Turkmaniston	1175,6	658,7	492,4	56,0	9	10
Moldova Respublikasi	575,0	557,3	162,0	96,9	15	11
Hindiston	226,8	551,1	296,3	243,0	17	12
Tojikiston	919,8	550,5	511,0	59,8	12	13
Belarus Respublikasi	629,9	510,4	217,5	81,0	14	14
Italiya	389,3	484,2	250,7	124,4	16	15
Misr	-	286,9	-	100,0	20	16
Germaniya	1084,8	168,5	99,8	15,5	10	17
AQSH	16,9	139,6	4,2	825,3	18	18
Pokiston	1573,4	134,7	1334,7	8,6	7	19
Belgiya	14,2	130,4	100,0	917,3	19	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar, sanoat tovarlari va turli xil tayyor buyumlar kiradi.

NAMANGAN VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-mart, ulushi % da)

XSST tarkibi	Rossiya Federatsiyasi		Xitoy Xalq Respublikasi		Qirg'iz Respublikasi		Turkiya	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Jami eksport	32211,0	40231,0	9024,6	15872,3	19934,2	11741,8	3507,8	4846,6
shu jumladan:								
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	2366,8	2572,8	-	-	170,3	8,7	-	-
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	67,7	-	-	-	-	-	-
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	2,7	12,5	-	-
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	925,1	876,0	732,5	951,3	1561,8	573,9	622,5	244,8
Sanoat tovarlari	17957,3	24172,4	8245,6	14193,0	4142,5	4228,8	2517,2	4101,3
Turli xil tayyor buyumlar	9374,1	11827,9	-	-	5917,2	6567,2	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	22,5	145,9	46,4	728,0	7996,7	167,6	368,2	493,1
Xizmatlar	1565,0	568,4	-	-	123,0	152,1	-	1,7
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,2	-	-	-	20,0	30,9	-	5,6

Xizmatlar eksporti hajmi 1 501,0 ming.AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,7 % ini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 46,2 % ga kamayganligi kuzatildi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To`qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o`rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo`shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko`rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 71 564,6 ming.AQSh dollarlik to`qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 79,5 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 34,8 % ga o`sdi.

Eksport qilingan to`qimachilik mahsulotlari paxta iplari (37,8 %), tayyor trikotaj kiyimlari (20,7 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 167 turdagi to`qimachilik mahsulotlari eksport qilindi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARINI EKSPORT TUZILISHI DINAMIKASI (yanvar-mart ulushi, % da)

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
Paxta, shoyi va to`quv bo`lmagan materiallar, arqon buyumlari	303,1	399,1	456,9
Tayyor naqshli kiyimlar	9355,9	12183,9	15281,6
Tayyor tikuv kiyimlari	3244,7	5208,2	4503,8
Gilam va boshqa to`qimachilik pol qoplamalari	-	-	-
Paxtadan tikilgan iplar	-	-	-

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
Boshqa uy qurilishi matolari, latta-putta	5708,8	9387,9	14779,5
Boshqa o'simlik to'qimachilik tolalari	-	0,4	-
Boshqa tovarlar	354,7	549,7	782,5
Paxta iplari	13798,6	18234,4	27049,1
Paxta matolari	5367,0	4930,3	5774,0
Trikotaj mato	1031,1	1730,6	1749,3
Ipak va ipak buyumlari	588,1	466,2	1187,9
Jun va jun mahsulotlari	-	-	-

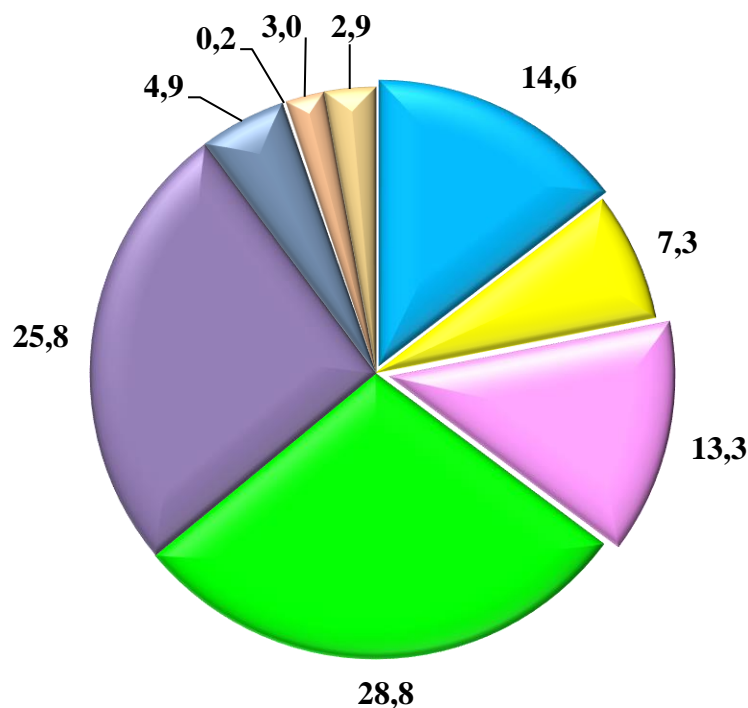
Viloyatning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, viloyatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

NAMANGAN VILOYATINING IMPORTI (2021- yil yanvar-mart)

2021- yil yanvar-mart oyida import hajmi 123,6 mln.AQSh dollarini va 2020- yilning mos davriga nisbatan 113,1 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulushi, sanoat tovarlari (28,8 %) mashinalar va transport asbob-uskunolari (25,8 %), hamda Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (14,6 %) hisobiga to`g`ri keldi.

XSST BO`LIMI BO`YICHA IMPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-mart, ulushi, % da)

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunolari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar
- Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar
- Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari) va mumlar

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2021- yilning yanvar-mart oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 14,3 mln.AQSh dollariga ko'paydi va 123,6 mln.AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 0,2 mln.AQSh dollariga yetdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-mart)**

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	123,6	46,0	77,6	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	18,0	11,3	6,7	14,6	24,6	8,6
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	9,1	8,1	1,0	7,3	17,6	1,3
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	2,7	2,5	0,2	2,2	5,5	0,2
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	3,6	2,8	0,8	2,9	6,2	1,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	16,5	2,8	13,7	13,3	6,0	17,7
Sanoat tovarlari	35,6	13,5	22,0	28,8	29,4	28,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	31,9	4,3	27,7	25,8	9,3	35,7
Turli xil tayyor buyumlar	6,0	0,7	5,4	4,9	1,5	6,9
Xizmatlar	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3

Importning eng katta ulushi, jumladan, Sanoat tovarlari (29,4 %), Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (24,6 %) hamda Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari (17,6 %) MDH mamlakatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush sanoat tovarlari (28,4 %) va mashinalar va transport asbob-uskunalari (35,7 %), hissasiga to`g`ri keladi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN
IMPORT TARKIBI 2020- yilga nisbatan %
(2021- yil yanvar-mart)

XSST tarkibi	2020- yil yanvar-mart oyiga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	113,1	150,0	98,7
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	176,6	172,6	183,6
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	115,8	121,2	84,7
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	101,4	97,1	307,0
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	78,4	96,6	46,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	103,1	79,4	109,7
Sanoat tovarlari	180,3	209,1	166,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	76,9	290,5	69,0
Turli xil tayyor buyumlar	93,7	157,8	89,0
Xizmatlar	73,7	4,8	91,9

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko`rsatdiki, 2021- yilning mos davriga nisbatan Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importining ulushi 8,6 % dan 14,6 % ga oshdi, kimyo mahsulotlari va buyimlari importining ulushi esa 16,4 % dan 13,3 % ga kamaydi, mashina va asbob-uskunalar 45,8 % dan 25,8 % ga kamaydi.

**IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2021- yil yanvar-mart, ulushi, % da)**

XSST tarkibi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	8,4	9,3	14,6
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	6,8	7,2	7,3
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,5	2,4	2,2
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,6	4,2	2,9
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	16,4	14,6	13,3
Sanoat tovarlari	15,0	18,1	28,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	45,8	38,0	25,8
Turli xil tayyor buyumlar	6,2	5,9	4,9
Xizmatlar	0,2	0,3	0,2

**XSTT BO`YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2021- yil yanvar-mart 2020- yil yanvar-mart oylariga nisbatan)**

XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dolr	2020-yilning mos davriga nisbatan, %
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar	3602,4	78,4
Qayta ishlangan hayvonot va o'simlik moylari; hayvon va o'simlik mumlari; boshqa joylarda tasniflanmagan hayvonot va o'simlik yog'lari va yog'laridan texnik aralashmalar va preparatlar	3347,4	190,4
Hayvonlarga yog'lar va yog'lar	91,0	332,5
Xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan o'simlik moylari va yog'lari	164,0	5,8
Mashinalar va transport uskunalari	31935,5	77,3
Avtoulavlar (hovercraft ham kiradi)	2044,3	110,7
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni ko'paytirish uchun asboblari va uskunalari	4,7	175,0
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunalari	38,9	220,9
Metallni qayta ishlash uchun mashinalar	1265,9	387,0
Muayyan tarmoqlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan mashinalar	19205,0	134,4
Maxsus bo'lmagan sanoat mashinalari va jihozlari va boshqalar.	4130,9	31,8
Boshqa transport uskunalari	0,5	54,2
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va	4762,8	96,6

jihozlar va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)

Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalar	482,5	7,0
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	2678,5	101,4
Yog', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	1897,3	94,7
Ko'mir, koks va briketlar	781,2	122,5
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	17998,9	176,6
Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	2717,4	405,4
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	3706,7	113,4
Hayvonlarga ozuqa (ishlov berilmagan donalardan tashqari)	2136,3	121,9
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	2828,1	92,5
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	1704,1	628,3
Go'sht va go'sht mahsulotlari	1059,7	429,4
Sabzavotlar va mevalar	1654,4	2944,1
Turli xil ovqatlar va preparatlar	1951,9	863,2
Baliqlar (dengiz sutemizuvchilar emas), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalar va suvdagi umurtqasiz hayvonlar va ulardan olinadigan preparatlar	194,3	42,0
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	46,0	25,3
Sanoat tovarlari	35571,8	180,2
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	3016,0	138,8
Metall buyumlar	1508,8	137,5
Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	2647,1	212,5
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar, masalan.	2888,1	509,6
Kauchuk mahsulotlari	435,6	134,1
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	10052,2	174,0
Rangli metallar	462,0	342,2
Quyma temir va po'latdir	14562,2	173,0
Turli xil tayyor mahsulotlar	6043,4	93,7
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunalari uchun binolarni, armatura va moslamalarni to'sib qo'ying	3130,6	235,0
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	0,4	30,0
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	107,4	331,0
Poyafzal	51,2	191,2

Kiyim va kiyim-kechak uchun aksessuarlar	103,9	214,0
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	1129,9	24,4
Maxsus, ilmiy va boshqaruv asboblari va apparatlari, masalan.	1511,8	421,2
Boshqa joylarda tasniflanmagan fotografik apparatlar, uskunalar, sarf materiallari va optik mahsulotlar; soat	8,3	102,1
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi	9047,2	115,3
Pulpa va chiqindi qog'oz	14,6	32,6
Moyli va moyli o'simliklar	829,0	233,2
Metall rudalar va metallolom	7,1	100
Tabiiy kauchuk (shu jumladan, sintetik kauchuk va qayta ishlangan kauchuk)	34,7	47,7
Mantar va yog'och	3537,7	78,9
56-bo'limga kiritilganlardan tashqari o'g'it xomashyosi va mineral xom ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	4078,2	244,3
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan,	485,0	51,0
To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	61,0	22,8
Xizmatlar	203,7	73,7
Transport xizmatlari	203,7	73,7
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	16486,8	103,1
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	2285,0	221,0
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	4438,0	116,0
Anorganik kimyoviy moddalar	379,1	75,5
Organik kimyoviy moddalar	3236,3	201,9
Birlamchi bo'lmagan plastik	415,3	172,6
Birlamchi shakldagi plastmassalar	2670,1	45,5
O'g'itlar (272 guruhga kiritilganlardan tashqari)	607,3	130,8
Kimyoviy moddalar va mahsulotlar, ya'ni	2308,2	108,9
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	147,5	45,2

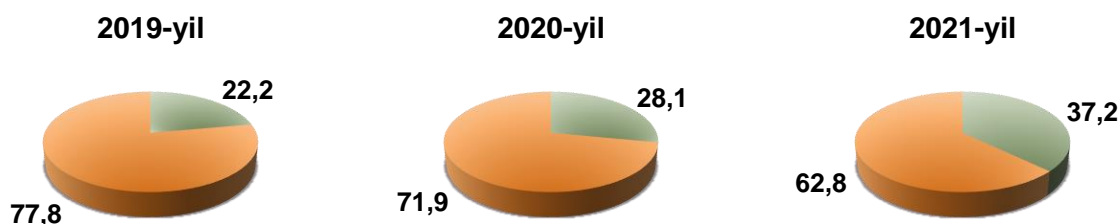
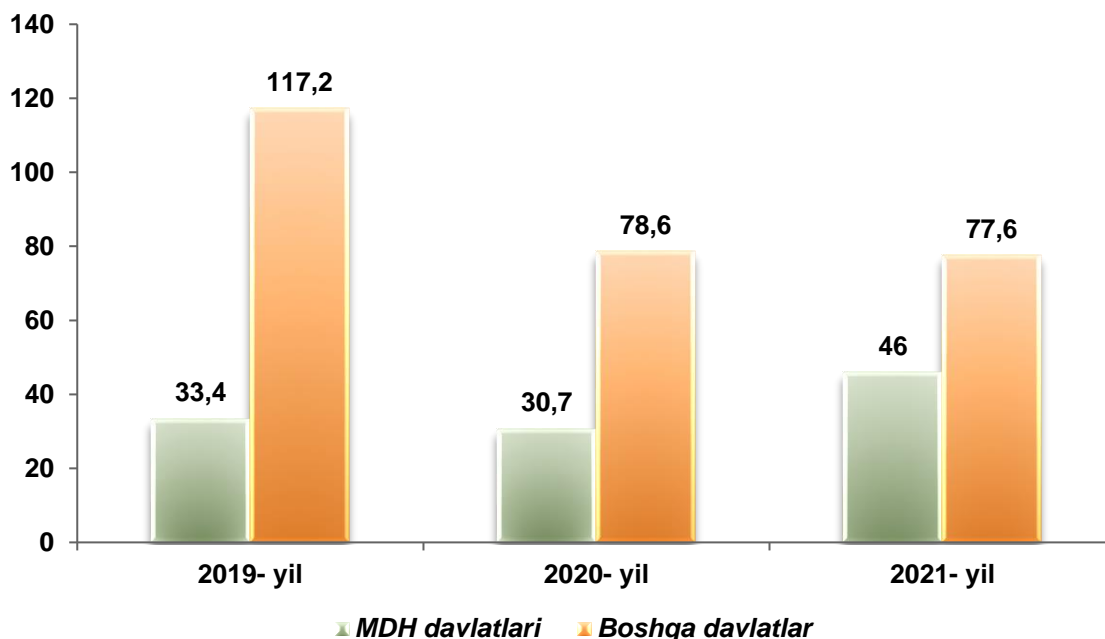
Oziq-ovqat mahsulotlari importi hajmlarining kamayishiga Shakar, shakar va asal mahsulotlari (25,3 % ga), Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan olingan mahsulotlar (92,5 %) importining kamayishi ta'sir qilgan.

Shuningdek Yoqilg'idan tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi, Pulpa va chiqindi qog'oz (32.6 %) importi kamayishi kuzatilgan.

So'nggi uch yil ichida MDH mamlakatlariga import hajmi usishi va ularning umumiy hajmidagi ulushi 22,2 % dan 37,2 % gacha usishi kuzatildi. Mos ravishda, boshqa xorijiy mamlakatlarning umumiy import hajmidagi ulushi 77,8 % dan 62,8 % gacha pasaydi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR
VA XIZMATLAR IMPORTI**

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 36,6 % ulushi bilan Qozog`istonni 16,9 % ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

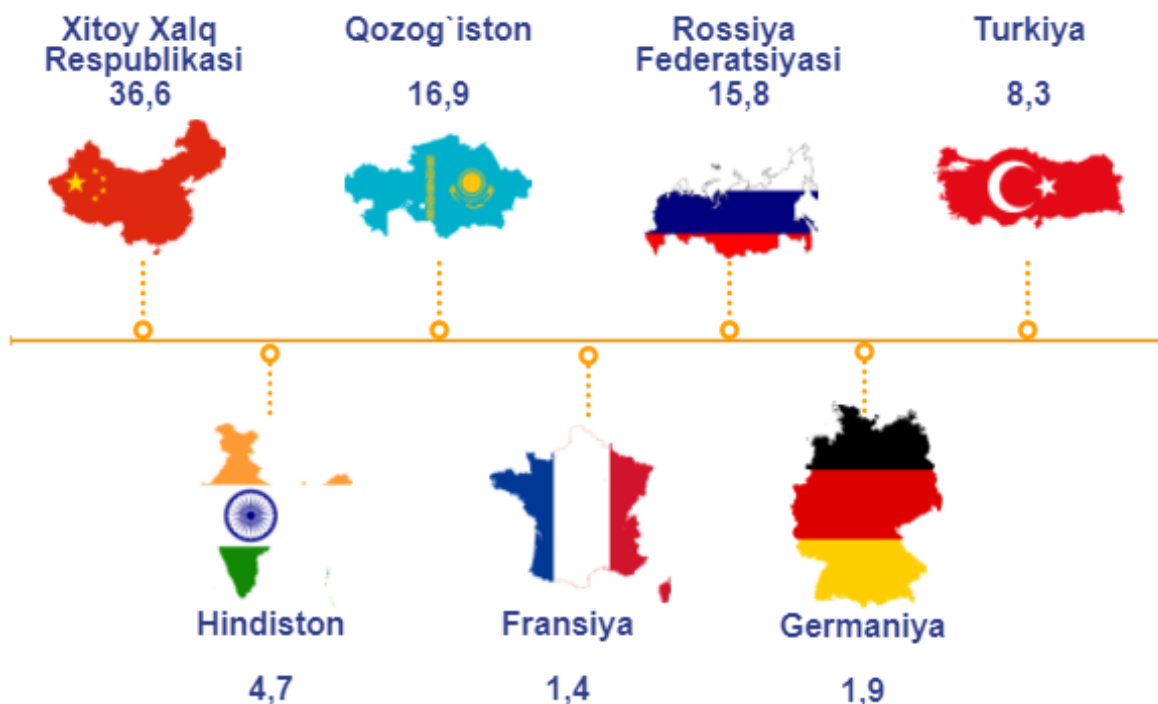
**TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-mart)**

Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O`shish sur`ati, % da		O`rni	
	2020-y.	2021-y.	2020-y.	2021-y.	2020-y.	2021-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	34600,7	45240,4	69,8	130,8	1	1
Qozog`iston	8093,7	20846,8	80,2	257,6	4	2
Rossiya Federatsiyasi	19458,8	19483,1	99,9	100,1	2	3
Turkiya	5856,6	10316,7	27,9	176,2	5	4
Hindiston	1693,3	5856,3	71,0	345,9	9	5
Fransiya	384,3	2413,3	202,1	627,9	16	6
Germaniya	4768,2	2337,6	130,9	49,0	7	7
Koreya Respublikasi	5077,9	2002,4	76,1	39,4	6	8
Ukraina	473,2	1735,5	31,5	366,8	13	9
Malayziya	1984,9	1329,4	286,5	67,0	8	10
Belarus	142,6	1298,0	22,0	910,0	20	11
Argentina	294,8	1214,1	23,9	411,9	17	12
Qirg`iz Respublikasi	1632,4	1209,4	272,2	74,1	10	13
Turkmaniston	719,2	1172,6	77,5	163,0	12	14
Italiya	447,2	1100,3	47,6	246,1	14	15
Polsha	236,4	851,9	18,9	360,3	18	16
Eron	836,3	659,5	183,9	78,9	11	17
Shveysariya	9249,5	607,8	4783,1	6,6	3	18
Tayvan	149,2	564,8	19,1	378,6	19	19
Latviya	401,6	503,0	16,6	125,2	15	20

2020- yil bilan taqqoslaganda import bo`yicha eng yuqori oltilikda o`zgarish uzatilmadi.

2021- yil yanvar-mart oyi yakuni bo`yicha Namangan viloyati tomonidan 51 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

NAMANGAN VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI
(2021- yil yanvar-mart,% da)

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Qozog'iston, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Hindiston, Germaniya va Ukraina) jami importning 86,2 % ini tashkil qiladi, bu 106 494,1 ming.AQSh dollarini tashkil etadi.

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Rossiya, Qozog'iston, Turkiya va Hindiston tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi
boshqarmasi
Tel.:(69)-211-72-00